

نخست‌تقدیررسی نمایش «ارکستر» بر گزارش

روشن‌کردن شمعی در طوفان

موسوی

نمایش «ارکستر» به نویسنده‌گی حسین دیسفانی و کارگردانی عرفان شیرنگی از ۲۹ بهمن ماه در پردیس تئاتر مستقل مشهد در حال اجراست و تا ۲۹ اسفند ماه ادامه دارد. نشست نقد و تحلیل نمایش «ارکستر» شامگاه سه شنبه با حضور مسعود دلخواه کارگردان تئاتر، سیدمحمد مداح حسینی استاد ادبیات نمایشی، عوامل نمایش و جمعی از علاقه مندان به هنر تئاتر در پردیس تئاتر مستقل مشهد برگزار شد.

- چرا نقد هنر به فراموشی سپرده شده است؟

دکتر مسعود دلخواه، پس از اجرای نمایش «ارکستر» در نشست هنرمندان و اصحاب رسانه، گفت: این روزها فعالیت در حوزه تئاتر، مانند روشن کردن یک شمع در طوفان است. گروه‌هایی که با این اوضاع اقتصادی در یک شهرستان یا حتی تهران تئاتر کار می‌کنند، جدا از کیفیت آن کار، فعالیتشان در وضع فعلی همت زیادی می‌طلبید.

وی با بیان اینکه نقد هنر فراموش شده است و جایگاهی را که باید داشته باشد ندارد، افزود، مدت‌هاست که جلسه نقدی به این شکل ندیده‌ام و در تهران هم بسیار کم اتفاق می‌افتد.

این نویسنده، کارگردان و بازیگر پیشکسوت تئاتر کشور ادامه داد: «ارکستر» هشت بار بازنویسی شده که نشان دهنده انعطاف‌پذیری نویسنده آن است. همچنین بیانگر این امر است که کارگردان تمایل داشته است ایده‌های جدیدی به کار تزریق شود. این اثر به‌طور کلی مرا وادار کرد که از آدم‌من به مشهد برای تماشای آن راضی باشم. فکر می‌کنم روحیه کار گروهی این نمایش به تماشاگران نیز منتقل شد.

دلخواه تصریح کرد: وقتی کارگردانی تعداد زیادی بازیگر دارد، ممکن است هر شب بازی همه آن‌ها را دقیق ببیند، اما من نوعی که از بیرون نگاه می‌کنم، متوجه آن می‌شوم. بیشتر بازیگران ایرانی احساسات را بازی می‌کنند. در صورتی که احساسات بازی ندارد، بلکه باید هدف شخصیت را در آن لحظه بازی کنیم. احساس یا خودش ساخته می‌شود یا نمی‌شود.

وی معتقد است کارگردان این اثر میزانسن را خیلی خوب می‌شناسد. زیرا مخاطب از تماشای آن خسته نمی‌شود و جریان آن بسیار خوب اتفاق می‌افتد. تصویرسازی‌ها در این نمایش بسیار خوب است. شاید در برخی قسمت‌ها نیاز به هماهنگی بیشتری باشد.

این کارگردان بر این باور است که باتوجه به وضع کنونی، نمایش «ارکستر» جزو بهترین و موفق‌ترین کارهاست.

- «ارکستر» اثری بسیار جذاب

سیدمحمد مداح حسینی، مدرس ادبیات نمایشی دانشگاه، نیز در این نشست با بیان اینکه نمایش «ارکستر» کاری ارزشمند است، گفت: عرفان شیرنگی کارگردان این نمایش، با هوش هيجانی زياد و توانمندی‌ای که در انجام کار گروهی دارد، تئاتر کار می‌کند.

مداح حسینی تصریح کرد: در نمایش «ارکستر» به همه اجزای نمایشنامه و همه لحظات اجرا فکر شده است. تقریباً هیچ جزئیاتی از دید کارگردان دور نمانده و کاری مؤلف وار انجام داده است. همچنین تنوعی که در شخصیت‌ها وجود دارد، بسیار جذاب است.

وی ابراز کرد: ما در این نمایش با یک تأیادی روبه‌رو هستیم، مثل یک ویران شهر. در اینجا مردمان همیشه در انتظارند، مردمی که جدا افتاده‌اند. افرادی که دائم توطئه‌ای برایشان رخ می‌دهد و زنانی که همه دارای نقش‌های فیزیکی و احساسی هستند.

این استاد دانشگاه بیان می‌کند: ما در این نمایش از ابتدا با یک ساختار خطی داستانی روبه‌رو هستیم که باعث به وجود آمدن فواصل اطلاعاتی برای ما می‌شود و تلاش زیادی می‌کنیم آن‌ها را پر کنیم. این موضوع نقطه ضعفی است که در بخش‌هایی از نمایشنامه باقی مانده است. یکنواختی لحن برخی قسمت‌ها به نمایش آسیب می‌زند.

- حال خوب در لحظات تمرین تئاتر

عرفان شیرنگی، کارگردان نمایش «ارکستر»، در پایان این نشست گفت: سال گذشته نسخه چهارم نمایشنامه اثر حسین دیسفانی را اجرا کردیم و امسال به نسخه هشتم رسیدیم.

این کارگردان گفت: متأسفانه اوضاعی در جامعه به وجود آمد که برنامه اجرای ما را به هم زد و مجبور شدیم برای دیده شدن کار، چند شب اجرای خصوصی داشته باشیم. امسال سعی ما بر این بود باتوجه به نظراتی که شنیدیم، تغییراتی را در اجرا اعمال کنیم. برخی از این تغییرات آگاهانه بود و برخی دیگر به من تحمیل شد که بار مسئولیت آن برعهده خودم است. وی درباره بازیگران این نمایش اظهار کرد: امسال نیمی از بازیگران ما تغییر کردند و من اولویت‌م را در انتخاب بازیگران، بر مبنای ارتباط عاطفی که با افراد داشتم گذاشتم. دوستانی که امسال به کار اضافه شدند، غالباً افرادی بودند که تجربه بیشتری در کار بازیگری داشتند.

شیرنگی در پایان ابراز کرد: در وضع کنونی، ما درآمد زیادی از تئاتر نخواهیم داشت که زندگی مان را دگرگون کند. همچنین مخاطب میلیونی نیز نداریم. پس فقط یک فرض باقی می‌ماند که حالمان خوب باشد و یکی از ملزومات آن این است که در جریان تمرینات طولانی تئاتر، با چه کسانی وقت بگذرانیم. من از وقتی که با عوامل این نمایش گذراندم، لذت بردم.

مهم‌ترین مطالبات هنرمندان مشهدی از نمایندگان بعد از راهیابی به مجلس شورای اسلامی

هنر قانون‌نویسی به نفع هنر

الهام ظریفیان

تبلیغات نامزد‌های نمایندگی مجلس شورای اسلامی در فضا‌های حقیقی و مجازی درحالی دیده می‌شود که در بسیاری از آن‌ها رفع مشکلات عمومی

جامعه مانند بیکاری و مشکلات اقتصادی و سیاسی وعده داده شده است. در مابانه این هیاهوها اما کمتر نشانی از لزوم توجه به نیازهای فرهنگی و هنری جامعه می‌توان یافت. حال آنکه حل بسیاری از مشکلات اقتصادی و اجتماعی بدون در نظر گرفتن نقشی برای هنر به‌عنوان زبانی تأثیرگذار در فرهنگ سازی تقریباً غیرممکن است. هنرمندان کسانی هستند که می‌توانند آسیب‌های اجتماع را متفاوت‌تر از آنچه سیاست‌مداران می‌بینند، ترسیم کنند و با بهره‌گیری از خلاقیت هنری و تزریق آگاهی به جامعه در یافتن راه حل‌های ممکن کمک کنند. اما برای آنکه آن‌ها بتوانند به پیهود حال جامعه کمک کنند، ابتدا باید حال خودشان خوب باشد و این یعنی نمایندگان مجلس شورای اسلامی باید حواسشان به این قشر پویای جامعه نیز باشد. در گزارش زیر به سراغ سه هنرمند پیشکسوت مشهدی و تقیم و از آن‌ها درباره مهم‌ترین مطالباتی که جامعه هنری مشهد از نمایندگان خود در مجلس شورای اسلامی جازند، پرسیدیم.

- نمایندگان باید خودشان دغدغه هنر داشته باشند

محمد ملتجی، هنرمند پیشکسوت تئاتر مشهد، با تأکید بر نقش مهم نمایندگان مجلس در رونق بخشی هنر در جامعه، می‌گوید: جامعه هنرهای نمایشی مشهد با مشکلات زیادی روبه‌روست. ازجمله این مشکلات تشکیل نشدن انجمن هنرهای نمایشی، وضعیت نامشخص برخی گروه‌های نمایشی و وضعیت نامناسب معیشت هنرمندان است. مشکلات اقتصادی موجب می‌شود هنرمندان هر پروژه‌ای با هر سطح کیفی را قبول کنند. شاید یکی از دلایل دور شدن تئاتر مشهد از سال‌های اوچش در دهه ۶۰ این باشد که نمایندگان مجلس وارد عرصه هنر نمی‌شوند. بارها برایم سؤال پیش آمده است که نمایندگان چقدر دغدغه هنر دارند و چقدر مایل‌اند هنر را از نزدیک ببینند و دوراودر مشکلات هنرمندان راصد کنند.

او می‌افزاید: از نمایندگان مجلس این انتظار می‌رود که بیشتر از بقیه مردم دغدغه فرهنگ و هنر داشته باشند. بی‌تفاوتی آن‌ها به امور هنری در نهایت روی کیفیت آثار هنری تأثیر می‌گذارد و هنرمندان رادچار مشکلات اقتصادی می‌کند. بسیاری از هنرمندان پیشکسوت را می‌شناسم که تن به هر قراردادی می‌دهند و هرکاری را روی صحنه می‌برند، درحالی‌که هنر تئاتر در خراسان جایگاه والایی دارد.

به نظر این هنرمند، نامرده‌ها بعد از اینکه رأیشان را می‌گیرند، رویکردشان تغییر می‌کند. اودر این باره تصریح می‌کند: وقتی آن‌ها به مجلس راه پیدا می‌کنند، دیگر نه نشستی با هنرمندان دارند و نه برای دیدن آثار هنری می‌آیند. درحالی‌که آن‌ها نماینده همه اقشار جامعه هستند و رصد آثار هنری اجرا شده در شهرستان و بررسی کیفی آن‌ها را باید در کنار دیگر مسئولیت‌هایشان قرار دهند. نمایندگان مجلس باید تئاتر را از نزدیک ببینند و مشکلات هنرمندان تئاتر را لمس کنند تا بتوانند برای برطرف کردن آن‌ها از طریق کمیسیون فرهنگی مجلس دغدغه داشته باشند.

- خرج کرد بودجه تئاتر مشهد شفاف شود

ملتجی با تأکید بر اینکه مدیریت فرهنگی در کشور ضعیف‌است، اضافه می‌کند: یکی از مطالبات هنرمندان تئاتر مشهد این است که خرج کردردیف اعتبار بودجه‌ای

که در اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی مشهد به تئاتر اختصاص می‌یابد، روشن شود. نمایندگان از مدیران بخواهند که در این باره گزارش بدهند و از آن‌ها بپرسند که آیا همه این بودجه صرف تئاتر و ارتقای این هنر می‌شود؟ بسیاری از شهرستان‌های استان سالن تئاتر و سینما ندارند. وضعیت آموزشگاه‌ها و حتی دانشگاه‌هایی که دروس هنری ارائه می‌دهند، مناسب نیست. خروجی این مراکز به این دلیل که از سطح دانش خوبی برخوردار نیستند، تأثیر مهمی بر تئاتر نمی‌گذارد. در مشهد جای یک دانشکده تئاتر خالی است. چرا مشهد به عنوان یک شهر بزرگ نباید یک دانشکده تئاتر داشته باشد و سالن‌های اجرای نمایشش اجاره‌ای است؟ رسیدگی به این مشکلات به کمیسیون فرهنگی مجلس برمی‌گردد.

- مطالباتی که روی هم انباشته شده‌اند

محمدعلی باقرزاده طوسی، هنرمند خوش‌نویس مشهدی، نیز با بیان اینکه مطالبات هنرمندان سال‌هاست روی هم انباشته شده‌است، می‌گوید: تاکنون شاهد برآورده شدن این مطالبات حتی در کمترین میزان نبوده‌ایم. او تأکید می‌کند: نمی‌توان روی هنر قیمت گذاشت. هنرمند مانند دانشمند گل سرسبد هر جامعه‌ای است. اگر قدر او دانسته نشود، جلاي وطن می‌کند، به حاشیه می‌رود و در عزلت خود سکوت می‌کند. هنرمند بدون هیچ پشتوانه و حامی، با دست خالی و صرف هزینه شخصی سال‌ها ممارست کرده و خون دل خورده‌است. هنرمند اگر از آسایش به‌معنی حداقل امکانات مالی و اقتصادی برخوردار نباشد، آرامشی را که لازمه خلق آثار هنری است هم نخواهد داشت. این هنرمند می‌افزاید: دغدغه نان اجازه نمی‌دهد انسان به نیازهای درجه سوم و چهارم توجه فکر کند، چه برسد به نیازهای هنری و فرهنگی. از آن گذشته هنرمند در کنار آسایش و آسایش نیازمند استقلال فکری است. در فرایند خلق هنر کسی نباید به هنرمند دیکته کند و بگوید این کار را بکن و این کار را نکن. ممیزی موجب دل‌سردی هنرمند می‌شود. اثر هنری که نتواند خالقش را راضی کند، بر مخاطب هم تأثیرگذار نخواهد بود.

- قول‌های انتخاباتی‌تان را فراموش نکند

رئیس سابق انجمن خوش‌نویسان مشهد این خواسته هنرمندان را که دولتمردان خودشان اهل فرهنگ و هنر باشند و فرهنگ اصیل ایرانی را دوست داشته باشند، انتظاری بیراه نمی‌داند، چراکه معتقد است اگر غیر از این باشد، آن‌ها نمی‌توانند حرف هنرمندان را درک کنند و هرچه بگویند، ظاهر فریبی به نظر می‌رسد. باقرزاده می‌افزاید: نامرده‌ها در زمان انتخابات برای اینکه هنرمندان را همراه خود کنند، حرف‌هایی می‌زنند

و قول‌هایی می‌دهند، ولی به محض اینکه به عنوان نماینده بر صندلی‌های مجلس تکیه می‌زنند، همه آن قول‌ها و حرف‌هایشان را فراموش می‌کنند. این هنرمند با اشاره به مطالبات هنرمندان از نماینده‌های آینده، می‌گوید: معمولاً هنرمندان از نظر مالی آن قدر توانمند نیستند که بتوانند کارگاه یا فضایی برای خلق آثار و ارائه به مخاطب برای خود فراهم کنند. مدیران فرهنگی با حمایت از نمایندگان مجلس باید چنین فضاهایی را در اختیار هنرمندان بگذارند تا هنرمندان بتوانند بدون کمترین دغدغه، اثرشان را خلق کنند. نمایندگان باید این مشکلات را بررسی و راهکار برای آن‌ها پیدا کنند. آن‌ها هستند که باید از دولتمردان بپرسند برای هنرمندانی که این‌قدرازان‌ها دم می‌زنند، چه کار کرده‌اند.

- ایجاد بازارهای هنری

او می‌افزاید: وقتی می‌گوییم از هنرمندان حمایت‌های مادی و معنوی کنند، منظور این نیست که ماهانه به

آن‌ها پول بدهند، منظور این است که فضا و امکانات مادی و معنوی برای آن‌ها فراهم کنند تا هنرمندان بتوانند آثارشان را خلق کنند. در معرض دید مخاطب قرار دهند و به فروش بگذارند. مثلاً کارگاه یا بازارچه‌های هنری ایجاد کنند تا هنرمندان بتوانند آثار هنری‌شان را در آن عرضه‌کنند. همچنین امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و مواد اولیه‌ای را که برای خلق آثارشان نیاز دارند، با قیمت کم در اختیارشان بگذارند. باقرزاده تأکید می‌کند: نمایندگان مجلس باید بگیری‌های خود باید شرایط را برای فراهم کردن امکانات به وجود آورند. هر هنرمندی که به بار می‌نشیند، سال‌ها پای هنرش زحمت کشیده و خون دل خورده‌است. آیا باید زمانی که موقع میوه دادن تلاش‌های هنری‌اش رسیده‌است، او را به امان خدا رها کنیم و بعد هم دغدغه فرهنگ و هنر داشته باشیم؟ نمایندگان مجلس باید این دغدغه‌ها را بشناسند و درک کنند.

- افراد غیرهنری بر مسند امور هنری قرار نگیرند

باقرزاده به بخش دیگری از مطالبات هنرمندان درباره شرکت در جشنواره‌های خارجی اشاره می‌کند و می‌گوید: هنرمندان انتظار دارند امکان حضور آن‌ها در نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های داخلی و خارجی فراهم شود تا بتوانند با مخاطبان خود در دیگر کشورها نیز ارتباط برقرار کنند. با شرکت در دوره‌های هنری می‌تبادل آرا بپردازند و دیدگاه‌های یکدیگر را به چالش بکشند. این فرصت‌ها باید برای همه هنرمندان فراهم شود تا هنرمندان بتوانند خودشان را در عرصه بین‌المللی هم عرضه‌کنند و محک‌بزنند که آیا مخاطب می‌تواند با اثر هنری آن‌ها ارتباط برقرار کند، یا نه. یعنی بازخورد آثارشان را ببینند.

او با تأکید بر اینکه کسی که بر صندلی مدیریت فرهنگی قرار می‌گیرد، باید خودش دغدغه هنری داشته و هنردوست باشد، می‌افزاید: اگر کسی را بر این مسند بگذارند که با این فضا آشنایی ندارد، راه به جایی نمی‌بریم. متأسفانه می‌بینیم افرادی بر رأس امور هنری قرار می‌گیرند که اصلاً این‌کاره نیستند و تخصص و فهم کار هنری را ندارند. بنابراین با هنرمندان به چالش برمی‌خورند و در نهایت هنرمند راه خودش را می‌رود و آن‌ها هم راه خودشان را می‌روند.

- مشکلات هنرمندان آزاد و بیمه هنرمندان

سید جلیل‌زهرایی، عکاس پیشکسوت مشهدی، نیز با بیان نقش مهم مجلس شورای اسلامی در قانون‌گذاری می‌گوید: نمایندگان مسئولیت بزرگی دارند و باید پاسخگوی همه اقشار

در گفت‌وگو با هنرمندان نمایش کمدی «کو رأی مو؟» که این روزها در مشهد اجرا می‌شود، بیان شد

استفاده از زبان هنر، برای افزایش مشارکت در انتخابات

اثر ترکیب‌ه رویداد هم‌آرینی «صوت» کاری از گروه «نویبان»

جامعه ازجمله هنرمندان باشند. به همین منظور، باید مشکلات آن‌ها را ببینند و مطالباتشان را در نظر بگیرند. او با اشاره به تأثیرات مثبتی که نمایندگان دوره‌های پیشین مجلس شورای اسلامی در حمایت از هنرمندان داشته‌اند، می‌گوید: سال‌ها قبل قانون بیمه هنرمندان آزاد به تصویب رسید که بسیار قانون خوبی بود و در نتیجه بسیاری از هنرمندانی که سال‌ها فعالیت هنری می‌کردند، ولی از هیچ بیمه‌ای برخوردار نبودند، توانستند به پشتوانه‌ای برای سال‌های بازنشستگی خود امیدوار باشند.

این هنرمند می‌افزاید: بااین حال، اشکالاتی در اجرای این قانون وجود دارد که نمایندگان محترم مجلس در دوره آینده باید برای رفع آن چاره‌ای ببینند. ازجمله این چالش‌ها در زمانی پیش می‌آید که این هنرمندان پروژه‌ای را برای سازمان‌های دولتی انجام داده‌اند. این افراد پیش از دریافت حق الزحمه خود باید به ادارات بیمه و مالیات مراجعه و مفاصا حساب دریافت کنند. نمایندگان محترم باید به این موضوع توجه کنند که هنرمندی که رابطه استخدامی با سازمانی ندارد و حقوق ماهانه ندارد، چرا باید این مبلغ را بپردازد؟ این فرایند در هر پروژه کوچک و بزرگی که انجام می‌دهد، وجود دارد. هرچا می‌رویم، بیمه و مالیات از ماکم می‌کنند. مگر چندبار از یک نفر باید مالیات کم کنند. آیا مجلس شورای اسلامی این را قانونی کرده است که هر اداره و سازمانی برای خودش بیمه و مالیات بگیرد؟ این درحالی است که طبق مصوبه دولت در سال آینده کسی که تا ۱۲ میلیون تومان حقوق می‌گیرد، نباید مالیات بدهد. این قانون درباره بخش وسیعی از هنرمندان که دارای بیمه هنرمندان هستند و آزاد کار می‌کنند، چطور اجرا می‌شود؟

- هنرمندان ایثارگر فراموش نشوند

زهرایی در ادامه به مشکلات معیشتی هنرمندان ایثارگری که به‌صورت آزاد فعالیت می‌کنند، اشاره می‌کند و می‌گوید: هنرمندان ایثارگر زیادی داریم که از امکانات رفاهی معمول کارمندان برخوردار نیستند. چه کسی به فکر هنرمندان ایثارگری است که آزاد کار می‌کنند؟ چرامن بتوانم خانواده‌ام را یک سفر ببرم؟

او تأکید می‌کند: هنرمندان ایثارگر با مشکلات پیچیده‌تری در مقایسه با سایر هنرمندان روبه‌رو هستند. حال آنکه بسیاری از آن‌ها حتی حقوق بگیر نیستند. بیمه هنرمندان باید برای هنرمندان ایثارگر امتیازاتی قائل شود تا این افراد بتوانند با بهره‌گیری از این فرصت‌ها بخشی از دغدغه‌های معیشتی خود را کم کنند و در فضایی آرام‌تر به خلق آثار هنری بپردازند.

هرچ و مرج به وجود آمده در خوابگاه یک دانشگاه را نشان می‌دهد. این اتفاق باعث شده است شورای سیاست‌گذاری دانشگاه به این نتیجه برسد که از میان دانشجویان افرادی را به عنوان اعضای یک شورا انتخاب کند تا نماینده دانشجویان شوند و خودشان تصمیم بگیرند. در ادامه یک شور انتخاباتی به راه می‌افتد و به رأی دادن می‌رسد. در میان این داستان، جوان عاشقی را داریم که برای جلب‌کردن نظر ششش دست به هر کاری می‌زند.

این هنرمند با بیان اینکه تئاتر و سینما هرکدام سختی‌های خاص خودشان را دارند، گفت: بازی‌گردان باید برای هدایت بازیگران و رساندن آنان به آنچه که مطلوب کارگردان است، با کارگردان هم فکر و هم سو شود. ازسوی دیگر باید نقطه وصلی با بازیگر باشد تا بازیگر به او اعتماد کند. وی یادآور شد: کارگردان مانند سرمربی یک گروه و بازی‌گردان نیز مانند مربی آن است. بازی‌گردان، بازیگر را در راستای خط مشی یک گروه و آنچه که کارگردان تعیین کرده‌است، هدایت و راهنمایی می‌کند. وحید ممیزی در پایان اظهار کرد: ذات هنر این است که ما باید با همه تفاوت‌هایی که داریم، هنرمندانه و با یک تقابل فکری و اخلاقی در کنار هم قرار بگیریم.

عکس سید جلیل‌زهرایی، عکاس پیشکسوت مشهدی

تئاتر می‌گذرد. در گفت‌وگو با شهرآرآبیان کرد: من مربی بازیگری هستم و همراه گروه که در آن به کار ایماگری یا بازیگری بدن مشغول هستیم، در این نمایش حاضر شدم.

وی افزود: گروه ما در این‌گونه کارهای بزرگ که به بازیگر نیاز دارد، حضور داشته‌است و بازیگران این نمایش فقط ایماگ هستند. ممیزی با اشاره به موضوع نمایش «کو رأی مو؟» بیان کرد: این اثر کمدی،

- یک کمدی عاشقانه با رنگ‌بویی انتخابات

وحید ممیزی: بازی‌گردان این نمایش که حدود سه دهه از حضور او در زمینه‌های طراحی حرکت و بازی‌گردانی